

## Hallintopakkohakemus/Latamäen tuulivoimala

Tekninen ja ympäristölautakunta 15.02.2024 § 5

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

**Asian aiempia vaiheita** Asian aikaisemmat vaiheet ilmenevät liitteestä. Vaasan hallinto-oikeus on kumonnut Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hallintopakkopäätöksen 06.05.2021, § 33 ja palauttanut asian Luhangan kunnan lupalautakunnalle uutta käsittelyä varten. Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä (Dnro 20780/03.04.04.04.19/2021) todetaan muun ohella seuraavaa:

*Ennen mahdollisen hallintopakkopäätöksen tekemistä rakennuslautakunnan olisi tullut kuulla toiminnanharjoittajaa ja ilmoittaa, että hallintopakkopäätöksellä annettava määräystä voidaan tehostaa sakon tai keskeyttämisen uhalla. Toiminnanharjoittajalle olisi myös tullut ennen asian ratkaisemista varata tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun, kuten asianosaisten vastineesta ja terveydensuojeluviranomaisen lausunnosta.*

*Edellä todettu huomioon ottaen hallinto-oikeus katsoo, että asian käsittelyssä rakennus- ja ympäristölautakunnassa on tapahtunut kuulemisvirhe, jonka johdosta lautakunnan päätös on kumottava. Päätöksessä on suppeasti perusteltu ympäristönsuojelulain mukaisen luvan kynnyksen ylittymistä eikä siitä riittävällä tavalla ilmene, millä tavoin lupalautakunta on katsonut mittaustulosten perusteella toiminnasta aiheutuvan kohtuutonta räsitusta.*

*Koska päätös on ollut perusteluiltaan myös sikäli puutteellinen, että siinä ei ole mainittu ratkaisussa sovellettuja säännöksiä, ja koska päätös lisäksi on annettu väärässä järjestyksessä, lausuminen muista valitusperusteista raukeaa. Siltä osin kuin vastineen antaneet hallintopakkoasian vireillepanijat ovat esittäneet vaatimuksenaan muun muassa, että Luhanka Tuuli Ky:tä tulisi kuulla hallinto-oikeudessa kuulemisvirhettä koskevalta osalta palauttamatta asian käsittelyä rakennuslautakunnalle, hallinto-oikeus toteaa, että asian käsittelyssä tapahtuneen kuulemisvirheen sekä päätöksen vajavaisten perustelujen vuoksi lautakunnan päätös on kumottava ja asia on palautettava rakennuslautakunnalle uutta käsittelyä varten, eikä kuulemisvirheen korjaaminen muutoksenhakutuomioistuimessa ole mahdollista. Asian palautuessa Luhangan kunnan lupalautakunnalle tämän on käsiteltävä asia hallintolain ja ympäristönsuojelulain mukaisesti ja ennen asian ratkaisemista kuultava toiminnanharjoittajaa asianosaisten vastineesta ja terveydensuojeluviranomaisen lausunnosta.*

**Asiassa saatu selvitys Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen (Dnro 20780/03.04.04.04.19/2021) jälkeen**

Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on varannut Luhanka Tuuli Ky:lle mahdollisuuden antaa vastineensa Latamäen tuulivoimapuiston ympäristölupaharkintaa koskevassa asiassa. Ympäristönsuojeluviranomaisen vastinepyynnön liitteenä ovat olleet asian vireillepanijoiden (Raili Pajunen ym.) 15.2.2021 päivätty kirjelmä sekä Luhangan terveydensuojeluviranomaisena toimivan Jyväskylän ympäristöterveysjaoston 21.4.2021 antama lausunto. Luhanka Tuuli Ky on antanut vastineensa ympäristönsuojeluviranomaiselle 5.6.2023.

Luhanka Tuuli Ky toteaa vastineenaan, että Latamäen tuulivoimapuiston meluvaikutuksia on selvitetty Rambollin toimesta vuosina 2019–2020 suoritettujen melumittausten yhteydessä. Tehdyt melumittaukset on suoritettu Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla ja ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti. Tehtyjen melumittausten tulosten perusteella Latamäen tuulivoimapuiston toiminnan on todettu alittavan tuulivoimalaitosten melulle valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetut ohjearvot. Raili Pajunen ym. 15.2.2021 päivätyssä vastineessa sekä terveydensuojeluviranomaisen 21.4.2021 antamassa lausunnossa ei ole myöskään esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella Luhanka Tuuli Ky olisi mahdollista velvoittaa hakemaan ympäristölupaa Latamäen tuulivoimapuistolle.

Asiassa on pyydetty asiantuntijalausunto Sweco Finland Oy:ltä. Sweco Finland Oy on laatinut 5.9.2023 päivätyn raportin "Latamäen tuulivoimapuisto – Luhanka – Melumittaustulosten arviointi" ja 6.9.2023 päivätyn selvityksen "Luhangan kunta – Melumittaustulosten arviointi". Selvityksessä todetaan muun ohella, että *ainakaan mittauspisteen 2 osalta suoritettujen melumittausten perusteella ei voida poissulkea sitä, aiheutuuko Latamäen tuulivoimapuiston toiminnasta naapuruussuhdelain mukaista kohtuutonta räsytystä. Ympäristönsuojelulain 27.2 §:n 3 kohdan mukaan ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua naapuruussuhdelain 17.1 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta räsytystä. Tämänhetkisin tiedoilla toiminnan jatkamisen voisi katsoa edellyttävän ympäristölupaa. Huomioiden kuitenkin, että myös mittauspisteen 2 melutasot voivat olla ohjearvojen mukaisia, suosittelemme määräämään toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään melutasojen todellisen tilan myös mittauspisteen 2 osalta.*

Raportti ja selvitys on lähetetty Luhanka Tuuli Ky:lle. Luhanka Tuuli Ky on 29.9.2023 täydentänyt ympäristönsuojeluviranomaiselle antamaansa vastinetta mm. Swecon asiantuntijalausunnon johdosta. Luhanka Tuuli Ky on esittänyt vastineen täydennyksessä mm., että asiassa ei ole esitetty sellaisia uusia seikkoja, jotka perustelisivat lisämelumittausten suorittamista taikka Latamäen tuulivoimapuiston ympäristöluvan tarvetta.

Luhangan kunnan ympäristötarkastaja on 18.10.2023 päivätyllä asiakirjalla kehottanut Luhanka Tuuli Ky:tä joko 1) riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteen 2 osalta, tai 2) hakemaan ympäristölupaa. Kehotuksen mukaan mittaukset tulee aloittaa tai ympäristölupahakemus jättää vireille viimeistään (1) kuukauden kuluessa kehotuksen vastaanottamisesta. Kehotuksen perusteluna on esitetty, että ympäristötarkastajan näkemyksen mukaan mittauspisteen 2 osalta suoritettujen melumittausten perusteella ei voida poissulkea sitä, aiheutuuko Latamäen tuulivoimapuiston toiminnasta eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920, naapuruussuhdelaki) mukaista kohtuutonta räsytystä. Mikäli annettua kehotusta ei noudateta, Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen harkitsee Luhanka Tuuli Ky:n velvoittamista ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla saattamaan toimintansa lain mukaiseksi. Määräyksen noudattamisen tehosteeksi voidaan asettaa uhkasakkolain (1113/1990) mukainen sakon uhka tai teettämisen tai keskeyttämisen uhka. Kehotuksen yhteydessä Luhanka Tuuli Ky:lle on myös varattu mahdollisuus selvityksen antamiseen asiassa kahden (2) viikon kuluessa viestin vastaanottamisesta.

Vastineessaan kehotukseen Luhanka Tuuli Ky uudistaa 5.6.2023 ja vastineen täydennyksessä 29.9.2023 esittämänsä seikat ja toteaa yhteenvetonaan, että Latamäen tuulivoimapuiston meluvaikutuksia on selvitetty voimassa olevan sääntelyn edellyttämällä luotettavalla sekä

Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla Rambollin toimesta vuosina 2019–2020 suoritettujen melumittausten yhteydessä. Kun otetaan huomioon, että ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti mittauspisteillä 1 ja 3 tehtyjen melumittausten tulosten perusteella Latamäen tuulivoimapuisto alittaa tuulivoimalaitosten melulle valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetut ohjearvot, asiassa ei ole perusteita asettaa Luhanka Tuuli Ky:lle vaatimusta ympäristöluvan hakemisesta. Edellä todetusti asiassa ei ole tullut esille myöskään mitään sellaista uutta tietoa, jonka takia asiassa olisi perusteita edellyttää Luhanka Tuuli Ky:n tekävän mittauspisteellä 2 uusia melumittauksia.

Esittelijä: Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weiijo

Päätösehdotus:

### **Päävelvoite**

Tekninen ja ympäristölautakunta velvoittaa asianosaisten ja Purnu-Tohtaan ympäristöyhdistyksen hallintopakkohakemuksen johdosta Luhanka Tuuli Ky:tä joko 1) riittävissä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspisteiden 2 osalta. Riittävissä määrin selvittäminen tarkoittaa sitä, että tuloksista käy ilmi ylittääkö vai alittaako melu tuulivoimalaitosten melulle annetut ohjearvot tai 2) hakemaan ympäristölupaa. Mittausten valmistelu tulee aloittaa tai ympäristölupahakemus jättää vireille viimeistään 31.5.2024.

Määräystä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta. (Ympäristönsuojelulaki 200 §)

### **Päävelvoitteiden tehoste**

Luhangan kunnan tekninen ja ympäristölautakunta asettaa päävelvoitteen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakko muodostuu päävelvoitteelle erikseen asetettavasta pääerästä ja jokaisesta asetetun määrärajan jälkeistä seuraavaa kalenterikuukautta koskevista lisäeristä.

Jos päävelvoitetta ei ole noudatettu 31.5.2024 mennessä, velvoitetaan Luhanka Tuuli Ky:tä maksamaan uhkasakkoa seuraavasti:

Päävelvoitetta koskevan uhkasakon peruserä on 4000 euroa ja lisäerä 1000 euroa jokaista asetetun määrärajan jälkeistä seuraavaa kalenterikuukautta kohti.

### **Perustelut**

Melua mitattiin vuosina 2019 ja 2020 Latamäen tuulivoimapuiston ympäristössä kolmessa mittauspisteessä tuulivoimapuiston ympäristössä. Mittauspiste 1 sijoittuu lähimmäksi tuulivoimaloita tuulivoimapuiston luoteispuolella. Mittauspiste 2 on lähin piste tuulivoimapuiston pohjoispuolella, missä mittausten tekemiselle saatiin kiinteistönomistajan lupa. Mittauspiste 3 sijoittuu tuulivoimapuiston pohjois-koillispuolelle noin 1900 metrin etäisyydelle lähimmästä tuulivoimalasta. Mittauksen tavoitteena oli selvittää tuulivoimalaitosten aiheuttamia melutasoja ja niiden esiintyvyyttä tuulivoimapuiston ympäristön asuintalojen kohdalla.

Tehtyjen mittausten perusteella mittauspisteissä 1 (Päivärinne) ja 3 (Kyrö) mitatun melutason voidaan mittausepävarmuus huomioituna todeta alittavan tuulivoimalaitosten melulle annetut ohjearvot. Mittauspisteiden 2 (Yski) osalta ohjearvotulkintaa ei voida tehdä, sillä ko. pisteen mittauksen aikaista tuulitietoa ei ole saatavilla 1 min resoluutiolla, vaan ainoastaan 5 min resoluutiolla. Ympäristöministeriön ohjeessa 4/2014 ”Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa” edellytetään 1 min tuulennopeustietoja. Suuntaa antava vertailu voidaan tehdä 5 min tuulennopeus- ja melumittaustietojen perusteella. Mittauspisteessä mp2

(Yski) mitattu melutason lukuarvo on hieman suurempi kuin tuulivoimalaitosten melulle annettu ohjearvo, mutta mittaasepävarmuus huomioituna ei voida todeta ylittääkö vai alittaako mittaustulos ohjearvon.

Ympäristönsuojelulain 6 §:n mukaan toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista. Ympäristönsuojelulain (527/2014) 175 §:n 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheuttaa epäillä toiminnasta aiheutuvan tämän lain vastaista ympäristön pilaantumista. Melumittaustulosten perusteella jää perusteltu aihe epäillä, että mittauspisteessä 2 aiheutuu ympäristönsuojelulain vastaista ympäristön pilaantumista. Tästä sekä siitä johtuen, että toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, tekninen ja ympäristölautakunta määrää toiminnanharjoittajaa riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspiste 2 osalta.

Toiminnanharjoittaja tuo vastineessaan esille, että tehdyt melumittaukset on suoritettu Luhangan kunnan rakennuslautakunnan hyväksymällä tavalla ja ympäristöhallinnon ohjeen 4/2014 mukaisesti. Tämä ei kuitenkaan melumittaustuloksista ilmenevästi pidä paikkaansa, koska tuulitietoa ei mittauspisteessä 2 ole saatavilla 1 min resoluutiolla, vaan ainoastaan 5 min resoluutiolla. Ympäristöministeriön ohjeessa 4/2014 Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa” edellytetään 1 min tuulennopeustietoja. Tästä seuraa se, että mittaustuloksista voidaan tehdä vain suuntaa antavaa vertailua melutason ohjearvoihin. Mittauspisteet sijaitsevat lisäksi osin eri ilman suunnissa ja eri etäisyyksillä, jonka vuoksi kaikista pisteistä on tärkeää saada luotettavat tulokset. Mittauspiste 2 on tuulivoimalaa lähin piste tuulivoimapuiston pohjoispuolella, missä mittausten tekemiselle saatiin kiinteistönomistajan lupa. Tämä seikka erityisesti puoltaa luotettavien mittaustulosten tärkeyttä ko. pisteessä.

Toiminnanharjoittajaa on ennen määräyksen antamista kuultu ympäristönsuojelulain 185 §:n ja hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaisesti. Samassa yhteydessä toiminnanharjoittajaa on kehoitettu riittävässä määrin selvittämään Latamäen tuulivoimaloiden melutasojen todellisen tilan mittauspiste 2 osalta, tai 2) hakemaan ympäristölupaa. Toiminnanharjoittaja ei ole tähän suostunut. Ympäristönsuojelulain 179 §:n 1 momentin mukaan, jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimiin 175 ja 176 §:ssä tarkoitetun hallintopakkoasian vireille saattamiseksi.

Melutasojen todellisen tilan mittauspiste 2 osalta voisi selvittää myös osana ympäristölupaprosessia. Tuulivoimalatoimintaa ei ole suoraan laissa säädetty luvanvaraiseksi. Sen sijaan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin nojalla toiminnan luvanvaraisuutta voidaan arvioida tapauskohtaisen harkinnan perusteella. Ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin mukaan lupaa edellytetään sellaiselta toiminnalta, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Koska mittauspiste 2 osalta jää perusteltu aihe epäillä, että mittauspisteessä 2 aiheutuu ympäristönsuojelulain vastaista ympäristön pilaantumista, myös ympäristönsuojelulain mukainen lupaprosessi on vaihtoehtona melutasojen todellisen tilan selvittämiseksi.

Määräys määräysten noudattamisesta mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta on perusteltua, jotta mittauspisteessä 2 tarvittavaa melutason tilanteen selvittämistä ei muutoksenhaulla viivytettäisi. Melutaso olisi tullut selvittää jo edellisen mittauksen aikaan 2019-2020.

Sweco Oy on arvioinnissaan 5.9.2024 tuonut esille, että tuulivoimapuiston koillispuolella noin 800 metrin etäisyydellä puiston pohjoisimmasta tuulivoimalasta sijaitsee "Rajala" -niminen tila (suuntaa antavat koordinaatit x:436690 y:6846436 ETRS89/TM35FIN). Kiinteistöllä ei ole tehty ympäristömelumittauksia, mutta sijaintinsa kannalta se on lähimpänä tuulivoimapuistoa sijaitseva asuinrakennus. Kyseisellä kiinteistöllä tehtävien melumittausten avulla olisi mahdollista arvioida entistä täsmällisemmin tuulivoimaloiden meluvaikutuksia lähimmissä häiriintyvissä kohteissa.

Tekninen ja ympäristölautakunta ei ole kehottanut toiminnanharjoittajaa tekemään melumittauksia kiinteistöllä Rajala. Perusteluna on, että vuosien 2019 ja 2020 mittauspaikat on valittu samoille tai lähelle samoja kiinteistöjä, joilla on mitattu melua aikaisemmin. Näin tuloksia voidaan vertailla aiempien mittausten tuloksiin. Lisäksi Numerolan vuonna 2013 laatiman Latamäen tuulivoimahanke, Melu- ja välkemallinnus-asiakirjan mukaan kiinteistö Rajala sijaitsee mittauspisteiden 1 (Päivärinne) ja 2 (Yski) kanssa samalla melualueella 35-40 dB(A). Näin ollen ennalta arvioiden melumittauspisteiden 1 ja 2 tulosten perusteella voidaan arvioida melutilannetta luotettavasti myös kiinteistöllä Rajala. Tämä edellyttää sitä, että pisteen 2 mittaustulokset ovat käytettävissä.

#### **Ilmoitusvelvollisuus**

Luhangan kunnan tekninen ja ympäristölautakunta ilmoittaa tästä päätöksestä uhkasakkolain edellyttämällä tavalla Maanmittauslaitokselle, jotta kiinteistöä (435-402-4-653) koskevasta päävelvoitteesta ja sen tehosteeksi asetetusta uhasta tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

#### **Sovelletut säädökset**

Ympäristönsuojelulain (527/2014) 6, 27, 175, 176, 179, 185, 200 §  
Hallintolaki (434/2003) 34, 45 §  
Uhkasakkolaki (1113/1990) 1, 4-9, 18-19, 22-24 §

#### **Muutoksenhaku**

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen liitteenä.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Jakelu: Luhanka Tuuli Ky (todisteellinen tiedoksianto)  
Hallintopakkohakemuksen vireille panijat (tavallinen tiedoksianto)

Tekninen- ja ympäristölautakunta 30.05.2024 § 33

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

Teknisen ja ympäristölautakunnan päätökseen 15.2.2024 § 5 on haettu muutosta. Vaasan hallinto-oikeus on pyytänyt antamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukaisen lausunnon valituksen johdosta. Lausunto tulee toimittaa hallinto-oikeuteen viimeistään 3.6.2024.

|                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Esittelijä:     | Ympäristötarkastaja Marika Masalin-Weijo                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Päätösehdotus:  | Lausunto annetaan kokouksessa.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| Kokouksen kulku | <p>Valituksessaan 28.3.2024 Luhanka Tuuli Ky vaatii, että</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Vaasan hallinto-oikeus kumoaa Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätökseen 15.2.2024 §5 sisältyvän päävelvoitteen ympäristöluvan hakemisesta lainvastaisena;</li> <li>2. Vaasan hallinto-oikeus muuttaa Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöstä 15.2.2024 § 5 siten, että Luhanka Tuuli Ky velvoitetaan toimittamaan Luhangan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mittauspistettä 2 koskeva melumittaus suunnitelma viimeistään 30.10.2024 mennessä ja raporttoimaan mittausten tulokset viimeistään 31.12.2025 mennessä;</li> <li>3. Vaasan hallinto-oikeus muuttaa Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöstä 15.2.2024 § 5 siten, että Luhanka Tuuli Ky voidaan velvoittaa maksamaan melutasojen selvittämistä koskevaan päävelvoitteeseen liittyvä uhkasakko, jos Luhanka Tuuli Ky ei ole toimittanut Luhangan kunnan ympäristönsuojelu viranomaiselle mittauspistettä 2 koskevaa melumittausuunnitelmaa viimeistään 30.10.2024 mennessä ja raportoinut mittausten tuloksia viimeistään 31.12.2025 mennessä;</li> <li>4. Vaasan hallinto-oikeus kieltää Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksen 15.2.2024 § 5 välittömän täytäntöönpanon muutoksenhausta huolimatta.</li> </ol> |

Ympäristötarkastajan kokouksessa antama uusi päätösehdotus:

Tekninen ja ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan, että se hyväksyy Luhanka Tuuli Ky:n vaatimukset. Tekninen ja ympäristölautakunta toteaa, että päätös voidaan panna täytäntöön siten muutettuna, kuin Luhanka Tuuli Ky. vaatii.

Perustelut:

1. Tekninen ja ympäristölautakunta yhtyy Luhanka Tuuli Ky:n näkemykseen siitä, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan ympäristönsuojelulaissa tarkoitettu ympäristöluvan tarve ratkaistaan oikeusharkintaisesti, eikä valvontaviranomainen voi perustaa hallintopakkotoimenpiteitä taikka ympäristöluvan tarpeen harkintaa tarkoituksenmukaisuusnäkökohtiin. Käytännössä tämä tarkoittaa myös, että valvontaviranomainen ei voi velvoittaa hakemaan ympäristölupaa ikään kuin varmuuden vuoksi tilanteessa, jossa tuulivoimapuiston toiminnasta ei tehtyjen selvitysten mukaan aiheudu lainsäädännössä määritettyä kohtuutonta rasitusta. Tässä tapauksessa ympäristöluvan hakeminen oli määrätty vaihtoehdoksi melutasojen riittävälle selvittämiseksi. Mittauspisteen 2 osalta ei käynyt ilmi, ylittääkö vai alittaako melu tuulivoimalaitosten melulle annetut ohjearvot. Tekninen ja ympäristölautakunta katsoo, että määräystä antaessaan se on noudattanut ympäristönsuojelulain (527/2014) 20 §:n mukaista varovaisuusperiaatetta. Koska Luhanka Tuuli Ky. on ilmoittanut valituksessaan tekevänsä melumittaukset, vaatimus ympäristöluvan hakemiselle on tarpeeton.
2. Tekninen ja ympäristölautakunta hyväksyy melumittausuunnitelmalle ja mittausten tulosten raportoinnille esitetyn aikataulun. Mikäli

hallintopakkoa edeltävissä Luhanka Tuuli Ky.:n kuulemisissa olisi käynyt ilmi, että mittauksiin oltaisiin ryhtymässä, hallintopakkoa tuskin olisi käynnistetty.

3. Uhkasakkolain (1113/1990) 6.3 §:n mukaan määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat. Tekninen ja ympäristölautakunta pitää ehdotettua aikataulua uhkasakkolain mukaisena.
4. Vaasan hallinto-oikeus on päätöksellään 553/2024 kieltänyt Luhangan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksen 15.2.2024 § 5 täytäntöönpanon. Määräys on voimassa siihen saakka, kunnes pääasiaa koskeva valitus on lainvoimaisesti ratkaistu tai kunnes asiasta toisin määrätään. Teknisen ja ympäristölautakunnan mukaan on mitä ilmeisimmin löytynyt yhteisymmärrys muutoksenhakijan kanssa. Näin muodoin tekninen ja ympäristölautakunta katsoo, että asian käsittelyn jatkaminen hallinto-oikeudessa on sen osalta tarpeetonta.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Tekninen- ja ympäristölautakunta 03.07.2025 § 48

Valmistelija: Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo p. 040 3479 209

Vaasan hallinto-oikeus on antanut asiassa päätöksensä (17.12.2024, nro 1735/2024). Ratkaisussaan

1. Hallinto-oikeus ei tutki Raili Pajusen ja asiakumppaneiden vastineessaan esittämää vaatimusta Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksen muuttamisesta siten, että se koskee vain ympäristöluvan hakemiseen velvoittamista.
2. Hallinto-oikeus kumoaa Luhangan kunnan teknisen ja ympäristölautakunnan päätöksen ympäristöluvan hakemista koskevan päävelvoitteen osalta.

Lisäksi hallinto-oikeus muuttaa päätöstä melutasojen selvittämistä koskevan päävelvoitteen ja päävelvoitteen tehosteeksi asetetun uhkasakon osalta liitteenä olevasta päätöksestä ilmenevästi.

Raili Pajunen asiakumppaneineen on hakenut päätöksestä valituslupaa korkeimmasta hallinto-oikeudesta. Korkein hallinto-oikeus on hylännyt valituslupahakemuksen eikä siten ole antanut ratkaisua valitukseen.

6.6.2025 Exilion Management Oy toimitti kuntaan mittausraportin (liitteenä). Mittauksia tehtiin kolmessa pisteessä kahtena eri kertana 5.2.2025 ja 2.5.2025. Mittasraportin mukaan 5.2.2025 ennimmisessä mittauspisteessä (MP1, Päivärinne) mittaukset saatiin tehtyä ohjeen mukaisissa olosuhteissa. Mittausten aikana noin klo 8 jälkeen voimaloiden siivissä ilmeni jäätämistä, jolloin voimaloiden tuottama teho alkoi olennaisesti vähentyä nimellistehosta. Tämän vuoksi toisessa mittauspisteessä (MP 2, Yski) mittaus onnistui keskiäänitason ja pienitaajuisuuden osalta, mutta kapeakaistaisuutta, iskumaisuutta ja amplitudimodulaatiota ei saatu mitattua ohjeen vaatimissa oloissa.

Kolmannella mittauspaikalla (MP 3, Kyrö) ei saatu mitattua mitään mittausohjeen mukaisissa oloissa. Lapoja jäätävästä olosuhteesta saatiin varmistus vasta mittauksen jälkeen, kun voimaloiden toimintaa kuvaavia tiedostoja käsiteltiin.

Raportin mukaan mittauksia täydennettiin MP 2 (Yski) ja MP 3 (Kyrö) osalta 2.5.2025 mittauksissa, joissa olosuhteet olivat mittausohjeen mukaiset eikä jäätämistä havaittu.

Esittelijä: Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus: Tekninen ja ympäristölautakunta merkitsee melumittausraportin tiedokseen, varaa asianosaisille tilaisuuden antaa vastineen raporttiin ja pyytää raportista terveydensuojeluviranomaisen lausunnon.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Tekninen- ja ympäristölautakunta 18.09.2025 § 58

Valmistelija: Asianosaiset ovat antaneet vastineensa ja terveydensuojeluviranomainen lausuntonsa.

Esittelijä: Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus: Tekninen ja ympäristölautakunta merkitsee terveydensuojeluviranomaisen lausunnon ja asianosaisten vastineen tiedokseen ja päättää jatkotoimenpiteistä.

Kokouksen kulku: Tekninen ja ympäristölautakunta keskusteli asiasta, minkä jälkeen tekninen johtaja teki muutetun päätösehdotuksen.

Muutettu päätösehdotus: Tekninen ja ympäristölautakunta merkitsee terveydensuojeluviranomaisen lausunnon ja asianosaisten vastineen tiedokseen.

Lautakunta pyytää toiminnanharjoittajalta vastineen asianosaisten antamaan vastineeseen. Lisäksi lautakunta pyytää konsultilta arvion suoritetuista melumittauksista.

Päätös: Päätettiin muutetun päätösehdotuksen mukaisesti.

Tekninen- ja ympäristölautakunta 18.12.2025 § 98

Asianosaisten vastine 4.6.2025 päivätyssä asianosaisten vastineessa, jota täydennettiin 26.8.2025, muun ohessa vaaditaan, että Luhangan kunnan ympäristö- ja teknillinen lautakunta, Luhangan kunta ja terveydensuojeluviranomainen eivät hyväksy mittausraporttia siinä olevien puutteiden ja virheiden takia. Lisäksi vaaditaan, että melumittaukset tehdään uudelleen ja riippumattomasti Ympäristöhallinnon ohjeen OH/2014 mukaisesti. Näissä mittauksissa tulee olla läsnä riippumaton mittauksen valvoja, jonka kustannuksista vastaavat Exilion Tuuli Ky ja/tai Luhangan kunta.

Vastineessa on esitetty muun muassa seuraavia huomioita mittauksiin liittyen:

- Mittauksien ajankohdat eivät edusta alueen pahinta melutilannetta. Meluhaittaa koetaan eniten loppusyksyn ja talvikuukausien aikana.
- Lyhytaikaiset mittaukset tehtiin väärään aikaan ja nekin tehtiin liian lyhytkestoisina.
- Mittauksia ei tehty yöaikaan, vaikka olisi pitänyt tehdä, koska yöaikainen melu on yleensä häiritsevintä ja yllätyksellisintä ja se häiritsee nukkumista.
- Sen lisäksi, että pitkäaikaisia melumittauksia ei tehty lainkaan, on sisätilamittausten puuttuminen yksi mittausten vakavimmista puutteista.
- Olisi pitänyt julkistaa mittaustulokset mittauspisteessä 3 Kyrö, kun lavat olivat jäätyneet. Silloinhan melu on voimakkaampaa ja lapojen jäätyminen on talvella yleinen ilmiö Latamäen voimaloissa ja näin ollen suurta meluhaittaa jäätymisenkin takia esiintyy useasti.
- Tuulivoimaloiden aiheuttamaa amplitudimodulaatiota (merkityksellinen sykintä) ei ole selvitetty tai selvitys on puutteellinen

#### Terveysturvaviranomaisen lausunto

29.8.2025 päivätyssä lausunnossa on muun ohella todettu, että Jyväskylän seudun ympäristöterveydellä ei ole huomioitavaa Ramboll Finland Oy:n mittausraporttiin Latamäen tuulivoimaloiden melumittauksista 5.2.2025 ja 2.5.2025.

#### Toiminnanharjoittajan vastine

Toiminnanharjoittajalle on varattu mahdollisuus antaa vastine asianosaisten vastineen ja terveysturvaviranomaisen lausunnon johdosta. 31.10.2025 päivätyssä vastineessa toiminnanharjoittaja toteaa muun ohella seuraavaa: Siltä osin kuin asianosaisten vastineessa on esitetty kritiikkiä Rambollin 4.6.2025 päivättyä melumittausraporttia taikka 5.2.2025 ja 2.5.2025 suoritettuja melumittauksia kohtaan, Luhanka Tuuli Ky:n näkemyksen mukaan esitetty kritiikki on perusteetonta eikä heikennä luottamusta Rambollin melumittausraportissa 4.6.2025 esitettyjen tulosten ja johtopäätösten oikeellisuuteen. Ramboll on myös laatinut asianosaisten esittämien näkökohtien osalta 30.10.2025 päivätyn vastauksen, joka on vastineen liitteenä. Vastauksessaan Ramboll esittää, että raportissa esitetyt melumittaukset on toteutettu ympäristöministeriön ohjeen 4/2014 mukaisesti, mittaukset eivät ole olleet esitetyllä tavalla virheellisiä ja mittausten tulokset osoittavat Latamäen tuulivoimapuiston toiminnan olevan melutasojen osalta lainmukaista. Rambollin laatiman melumittausraportin 4.6.2025 oikeellisuuden osalta Luhanka Tuuli Ky toteaa lisäksi, että Luhangan kunnan terveysturvaviranomaisena toimiva Jyväskylän seudun ympäristöterveys on 29.8.2025 Luhangan kunnan tekniselle ja ympäristölautakunnalle antamassaan lausunnossa todennut, että terveysturvaviranomaisella ei ole huomautettavaa Rambollin mittausraporttiin Latamäen tuulivoimaloiden melumittauksista 5.2.2025 ja 2.5.2025.

#### Konsultin arvio suoritetuista melumittauksista

Tekninen ja ympäristölautakunnan päätöksen 18.09.2025 § 58 mukaisesti Swecolta pyydettiin arvio suoritetuista melumittauksista. 6.11.2025 päivätyssä arviossa on käyty läpi äänitasomittarin ja oheislaitteiden vaatimukset, ympäristöolosuhteita mittaavat laitteet, vaatimukset mittaolosuhteille ja mittauspisteille sekä mittausten menetelmät. Arvioinnin yhteenvedossa todetaan, että Ramboll Finland Oy:n tekemien ympäristömelumittauksien mittausraportin perusteella ympäristömelumittaukset on tehty ympäristöministeriön ohjeen Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa (Ohje 4/2014) mukaisesti. Melumittausraportissa on esitetty mittausten lähtökohdat, mittausten toteutus ja mittauksen aikana vallinneet olosuhteet. Mittaukset toistettiin mittauspisteissä MP2 ja MP3, jotta sääolosuhteet saatiin vastaamaan mittaushyönteiden vaatimuksia. Mittaukset suoritettiin

vaatimukset täyttävällä kalustolla. Mittausmenetelmät ja tulosten käsittely on tehty mittausohjeen mukaisesti eikä merkittäviä mittaustulosten luotettavuuteen vaikuttavia poikkeamia raportissa esitettyjen tietojen perusteelle ole havaittavissa. Ramboll Finland Oy:n laatimassa ympäristömelumittausraportissa esitettyä tulosten yhteenvetoa ja johtopäätöksiä voidaan pitää oikeina.

Asianosaisten vastine toiminnanharjoittajan vastineeseen

Asianosaiset jättivät vielä vastineen toiminnanharjoittajan antamaan vastineeseen. 15.12.2025 päivätyssä vastineessa asianosaiset muun ohessa toteavat, että Rambollin melumittaukset ovat virheellisiä ja että lautakunnan on päätöksessään hyvä muistaa, että hallintopakkohakemuksessa on kyse ympäristölupavaatimuksesta, ei melumittauksista.

Esittelijä: Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus: Tekninen ja ympäristölautakunta päättää hylätä Raili Pajusen asiakumppaneineen tekemän hallintopakkohakemuksen täydennyksineen.

Perustelut: Raili Pajunen asiakumppaneineen on suoritettujen mittausten jälkeen 5.12.2016 vireille panemassaan hallintopakkohakemuksessa vaatinut osin virheellisiksi katsomiensa mittausten jälkeen uusia melumittauksia, joissa ulkomelutasot selvitettäisiin luotettavasti, muun muassa ympäristöhallinnon ohjetta OH 4/2014 noudattaen.

Vireillepanijat ovat tehneet uuden vireillepanon 24.6.2020, jossa he ovat vaatineet Latamäen tuulivoimaloiden aiheuttaman meluhaitan selvittämistä Vaasan hallinto-oikeuden päätöksissä 16/0114/2 19.5.2016 ja 18/0233/2 5.10.2018 tarkoitetulla tavalla. Vireillepanon mukaan mittausten valmistuttua ympäristönsuojeluviranomaisen tulee antaa toiminnanharjoittajalle määräys, jolla se veloitetaan hakemaan Latamäen tuulivoimahankkeelle ympäristölupa. Määräyksen noudattamiseksi tulee asettaa uhkasakko. Vuonna 2020 saapunut vireillepano voidaan tulkita vuonna 2016 saapuneen vireillepanon täydennykseksi.

Tekninen ja ympäristölautakunta toteaa, että Ramboll Finland Oy:n 5.2.2025 ja 2.5.2025 tekemien mittausten mukaan Latamäen tuulivoimalan aiheuttaman melutason mittaustulos alitti valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetun tuulivoimaloiden ulkomelutason yöajan ohjearvon kaikissa kolmessa mittauspisteessä. Mitatun melun pienitaajuinen osuus (20-200 Hz) ei ylittänyt pienitaajuisen sisämelun tunnin keskiäänitason toimenpiderajaa. Koko mittausjakson melu ei missään pisteessä ollut amplitudimoduloitunutta, iskumaista tai kapeakaistaista. Ympäristömelumittaukset on tehty ympäristöministeriön ohjeen Tuulivoimaloiden melutason mittaaminen altistuvassa kohteessa (Ohje 4/20214) mukaisesti. Ramboll Finland Oy:n laatimassa ympäristömelumittausraportissa esitettyä tulosten yhteenvetoa ja johtopäätöksiä voidaan pitää oikeina. Näin ollen voidaan katsoa, että meluhaitta on selvitetty Vaasan hallinto-oikeuden päätöksissä 16/0114/2 19.5.2016 ja 18/0233/2 5.10.2018 tarkoitetulla tavalla eikä hallintopakolle siltä osin ole tarvetta.

Koska melutason mittaukset ovat alittaneet valtioneuvoston asetuksessa 1107/2015 annetun tuulivoimaloiden ulkomelutason yöajan ohjearvon, ei myöskään määräys ympäristöluvan hakemiselle ole tarpeen. Tuulivoimalatoimintaa ei ole suoraan laissa säädetty luvanvaraiseksi. Sen sijaan ympäristönsuojelulain 27 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan

ympäristölupa on oltava toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Eräistä naapuruussuhteista annetun lain (naapuruussuhdelaki) 17 §:n 1 momentin mukaan kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta räsitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista. Saman pykälän 2 momentin mukaan arvioitaessa räsituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, räsituksen muu tavanomaisuus, räsituksen voimakkuus ja kesto, räsituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat. Tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista annettua valtioneuvoston asetusta (1107/2015) sovelletaan arvioitaessa tuulivoimaloiden ympäristöluvan tarvetta. Käytettävissä olevien melumittaustulosten perusteella voidaan pitää selvitettyinä, että Latamäen tuulivoimapuiston toiminnasta ei aiheudu naapuruussuhdelain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta. Näin ollen asiassa ei ole perusteita velvoittaa toiminnanharjoittajaa hakemaan tuulivoimapuiston toiminnalle ympäristölupaa ympäristönsuojelulain 175 §:n nojalla ja näin ollen myös uhkasakon asettaminen on tarpeetonta.

Päätös:

Päätettiin ehdotuksen mukaisesti.

Muutoksenhaku:

Vaasan hallinto-oikeus. Muutoksenhakuohje on päätöksen liitteenä.

Jakelu:

Luhanka Tuuli Ky  
Hallintopakkohakemuksen vireillepanijat  
Jyväskylän seudun ympäristöterveys  
Keski-Suomen ELY-keskus

Tekninen- ja ympäristölautakunta 26.03.2026  
17/11.01.04/2024

Valmistelija:

Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo

Raili Pajunen asiakumppaneineen on 27.1.2026 tehnyt valituksen Vaasan hallinto-oikeuteen Luhangan tekninen ja ympäristölautakunnan päätöksestä 18.12.2025 § 98.

Hallinto-oikeus pyytää antamaan oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 42 §:n mukaisen lausunnon oheisen valituksen johdosta. Valitus on liitteenä. Lisäksi hallinto-oikeus pyytää toimittamaan asiassa osapuolille lähetetyt kuulemiskirjeet ja toiminnanharjoittajan vastineet sekä tiedot päätöksen tiedoksiantamisesta.

Lausunnon antamiselle pyydettiin lisääaikaa, jolloin lausunto ja asiakirjat tulee toimittaa hallinto-oikeuteen viimeistään 31.3.2026.

Esittelijä: Tekninen johtaja Marika Masalin-Weijo

Päätösehdotus: Lausunto annetaan kokouksessa.

Päätös: